

ανάσα

ανάσα, η, ουσ. [<ανασαίνω], η ανάσα. **1.** οτιδήποτε θεωρούμε πολύτιμο στη ζωή μας. (Τραγούδι: *σώμα και ψυχή μου, ανάσα πρωινή μου, πόσο σ' αγαπώ*). **2.** η ανακούφιση: «τα οικονομικά μέτρα της κυβέρνησης ήταν μια ανάσα για τους χαμηλόμισθους»· βλ. και λ. [αναπνοή](#). (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- *ανάσα μου!* προσφώνηση σε λατρευτό μας πρόσωπο με έντονη συναισθηματική φόρτιση. (Λαϊκό τραγούδι: *φεύγεις στα ξένα, φεύγεις, παιδί μου, φεύγεις, ανάσα μου, φεύγεις, πνοή μου*)·

- *βαστώ την ανάσα μου*, βλ. φρ. *βαστώ την αναπνοή μου*, λ. *αναπνοή*·

- *βρίσκεται μια ανάσα από...*, βλ. φρ. *είναι μια ανάσα από(...)*·

- *δε θέλω ανάσα*, βλ. φρ. *δε θέλω ν' ακούγεται ανάσα*·

- *δε θέλω ν' ακούγεται ανάσα*, απαγορεύω και τον παραμικρό θόρυβο, απαιτώ απόλυτη ησυχία: «όση ώρα θα λείπω απ' την αίθουσα, δε θέλω ν' ακούγεται ανάσα»·

- *δεν ακούγεται ανάσα*, επικρατεί απόλυτη ησυχία: «όση ώρα μιλούσε ο πρόεδρος, δεν ακουγόταν ανάσα». Συνών. *δεν ακούγεται αναπνοή / δεν ακούγεται άχνα / δεν ακούγεται κιχ / δεν ακούγεται μιλιάρη / δεν ακούγεται τσιμουδιά*·

- *δεν παίρνω ανάσα ή δεν προλαβαίνω να πάρω ανάσα*, βλ. φρ. *δεν παίρνω αναπνοή*, λ. *αναπνοή*·

- *δεν πήρα ανάσα*, βλ. φρ. *δεν πήρα αναπνοή*, λ. *αναπνοή*·

- *δίχως ανάσα*, βλ. φρ. *δίχως αναπνοή*, λ. *αναπνοή*·

- *είναι μια ανάσα από...*, **α.** πρόκειται για πολύ κοντινή απόσταση: «θα πάμε με τα πόδια στο σπίτι μου, γιατί είναι μια ανάσα από δω που βρισκόμαστε». **β.** είναι πολύ κοντά σε κάτι: «η δουλειά είναι μια ανάσα απ' το τέλος»·

- *κόπηκε η ανάσα μου ή μου κόπηκε η ανάσα*, βλ. φρ. *κόπηκε η αναπνοή μου*, λ. *αναπνοή*·

- *κρατώ την ανάσα μου*, βλ. φρ. *κρατώ την αναπνοή μου*·

- *με κομμένη ανάσα ή με κομμένη την ανάσα*, **α.** με μεγάλη αγωνία: «μόλις έμαθε για το δυστύχημα που είχε γίνει στην εθνική, περίμενε με κομμένη ανάσα να γυρίσουν τα παιδιά του στο σπίτι». **β.** με μεγάλο φόβο: «μόλις τον είδε να 'ρχεται αγριεμένος κατ' άπάνω του, πήγε και κρύφτηκε με κομμένη την ανάσα»·

- *με μια ανάσα*, βλ. φρ. *δίχως ανάσα*·

- *νιώθω πίσω μου την ανάσα (κάποιου)*, (για δρομείς ή για βαθμολογία αθλητικών ομάδων) με πλησίασε πάρα πολύ, σχεδόν με έφτασε: «μόλις οι δρομείς μπήκαν στην τελευταία στροφή, ο δρομέας που προπορευόταν ένωσε πίσω του την ανάσα του δρομέα που ακολουθούσε || με την ήττα της Κυριακής μειώθηκε η διαφορά που υπήρχε στη βαθμολογία, και η ομάδα μας ένωσε πίσω της την ανάσα της ομάδας που ακολουθούσε». Πολλές φορές, μετά το *πίσω μου*, ακούγεται για μεγαλύτερη έμφαση το *καυτή*·

- *παίρνω ανάσα*, **α.** ανακουφίζομαι ψυχικά, ησυχάζω, ηρεμώ από διάφορες πιεστικές καταστάσεις: «πήρε ανάσα ο άνθρωπος απ' τη στιγμή που πάντρεψε την κόρη του, γιατί φοβόταν πως θα μείνει γεροντοκόρη». (Λαϊκό τραγούδι: *και πριν χαράξει η αυγή και πριν ο ήλιος καλοβγεί τον στόλισαν στην κάσα, τον κλαίει Τσεσμές και Αϊβαλί τον μπάρμπα μου τον Παναή πήρε η Τουρκιά ανάσα*). **β.** ανακουφίζομαι, ξελαφρώνω οικονομικά: «μόνο αν ξεοφλήσω τις δόσεις του δανείου μου στην τράπεζα, θα πάρω ανάσα». **γ.** διακόπτω προσωρινά αυτό που κάνω για να ξεκουραστώ, ξεποσταίνω, ξεκουράζομαι για λίγο: «στάσου και λίγο, ρε παιδάκι μου, να πάρω ανάσα,

γιατί με ξεθέωσες στο περπάτημα!»·

- *παίρνω βαθιά ανάσα*, **α.** νιώθω μεγάλη ψυχική ανακούφιση, ησυχάζω, ηρεμώ εντελώς από διάφορες πιεστικές καταστάσεις: «μόλις έγινε γνωστό πως δεν ήταν τα παιδιά του ανάμεσα στους τραυματίες του πούλμαν, πήρε βαθιά ανάσα». **β.** ανακουφίζομαι, ξελαφρώνω οικονομικά σε ικανοποιητικό βαθμό: «απ' τη στιγμή που ξόφλησα όλες τις δόσεις του δανείου μου στην τράπεζα, πήρα βαθιά ανάσα». **γ.** ξεκουράζομαι ικανοποιητικά: «αφού κάθισα για ένα διάστημα και πήρα βαθιά ανάσα, συνέχισα την εργασία μου»·

- *χωρίς ανάσα*, βλ. φρ. *δίχως ανάσα*.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας